

DÜSEVNI LISZT

Murska Sobota
 Šimon Milač gim. profesor
 Zvezna ul. 349.

Mészecsne verszke novine.

Vu iméni prëkmurszke evang. sinyorije reditel
 i vödávník: FLISZÁR JÁNOS, Murska Sobota.

Rokopíszi sze morejo v Puconce posilati.

Csek racsuna st. 13,586; imé „Düsevni lizst“ Puconci.

Cejna na cejlo leto 20 Din., v zvönsztvo 30 din.,
 v Ameriko 1 Dol., edne numere 2 din.

Naprejplacilo

gorivzeme vszäki evang. dühovnik i vucsitel.

Kain.

(I. Moz. 4, 3 8.)

Medicslovecsemi grehami je najsztarësi i najgroznësi *nevoscscënoszt* ino z-ete zhájôcsa *odürnoszt*. Ka nakeliko dávni ino grozen gréh je, tô nika nemore bole szvedocsiti, kak tô, ka sze je greh grehov, vmorszto tüdi 'znyé porödilo. Nevoscscënoszt poprëkno za nikse neskodlivo zmenkanye ino szlaboszt dr'zijo lüdjë, stera sze dá odpüsztiti, záto sze niti nebránijo zadoszta prôti nyê, pröttomi nihájo, naj sze vöosznové vu szamiszebi i vu drügi tüdi. Pa csi bi szi bole grüntno premiszlili dugóvanye, notri bi mogli previditi, ka nemajo pogübelnësega protivnika liki je ete gréh.

Nevoscscënoszt vmorí lübézen, zabráni szamogaszebé szpoznanye, pokôro, za nemogôcse vcsini pobôgsávanye i naprëide nye vu dobrom. Nevoscscëni cslovek je prôti szamomi szebi oszleplen, szebé od drügi za bôgsega dr'zl. Záto sze potom zburka, csi vídi, ka drügi májo kakse nászha je ino szrecse, szvojo fiasko, szvoj sors vszigidár za nepravicsnoga, nevrëdnoga dr'zl. Ár skrlívim okom vszigidár drügi dela ziszkávle, vu szvoje lasztívno düso nigdár nepoglédne. Zrok szvoji nevol, zgübicskov, ali szpadájov vszigidár vu drügi iscse, nikdár vu szebi. Ovo Kain. Gda vídi, ka sze je zgledno Bôg na áldov Ábela, ali na nyega áldov sze je nëzgzledno, napuni sze düsa nyegova z nevoscscënosztjov. Nad tém

szi niti edno minuto nepremislávle, ka má bidti zrok zavr'zenyá nyegovoga áldova. Tô nyemi niti v-pamet nepride, ka bi znábidti vu szamom szebi mogao iszkati zrok. On szamo edno vídi, tô, ka je ov nászhaj doszégno, gda je on fiasko zadôbo! Nindri tam vu globocsini düse nyegove 'zivé tá miszel, ka je Ábel bôksi, pravicsnësi liki on, záto prijëtnësi pred Bôgom. Ali eto odkrito pripoznati nescse. Tô nyemi pa niti v-pamet nepride, ka bi sze lahko popascso z-lasztívni zbôgsanyem, naj bode priszpodoben k Ábeli, prijëten pred Bôgom! On sze ja neszpremeni, ali sto od nyega nácsisi vüpa bidti, tishti vesznoti more. Etak sze okmicsi na dívjo szrditoszt nyegova nevoscscënoszt i etak sze porodí z-nevoscscënoszti i vu nébo kricsëcsi gréh, bratomorszto.

Od tegamao sze düh Kaina, liki kmicsna nit vlecsë vdiljek po pogübelni sztezáj cslovecsansztva. Kmicsna nevoscscënoszt kainszke düse je vmoríla te nájbôgse lüdi cslovecsansztva, proroke, z-vno'zine sze vözdigávajôcse velikáse.

Kainszki düh tüdi dnesz 'zivé ino opüsztzáva. Cslovek niti dneszdén nescse viditi od szébe nácsise, prednyëse. K-nyim sze pozdigávati nevê, niti nescse, doli je potégne tak k-szebi, ali je obnëmi vu szvojoj opüsztzávajôcsoj bësznoszti. Csi sze sto z-szvojimi dühovnimi dobrimi lasztivnosztami, pascslívosztjov, karakterom i talentumom zácsa vözdigávati z-vsákde-

nésnyega rëda, prevecs rêtkogda ga glëdajo za példo, koga naszledüvati trbë, k-tëm vecskrát za kamen zburkanya, koga z-Kainszkim ro'zjom ospotávanya, ogrizávanya, nevoscscénosztí za nemogócsega trbë vcsiniti.

Pazmo na szamoga szebé i na tiszte, steri szo na nász zavúpani i kak vpamet vzememo, ka on do tegamao nateliko zanicávani Kainszki grëh, nevoscscénosztí prizdigne szvojo húdo glavô, zatlacsmo jo právocsaszo. Zarazmimo 'ze ednôk, ka nasemi pocsinki, telovnonomi-dúhovnomi méri, zemelszkomi ino nebeszkomi blá'zensztvi nega szmrtnësega protivnika, liki je preklétni herb kainszkoga dühá: ta nevoscscénosztí!

Dr. Hoffmann Konráda

prälata v Ulmi, Stuttgartszkoga Gusztáv Adolfa glavnoga drü'ztva predsednika obiszck v-Prëkmurji.

Gusztáv Adolfa drü'ztva centralni predsednik Dr. Rendtorff Leipzig univerze profesor je 'ze v-julius mëszeci naznana nasemi sinyôri, ka v etom leti nyíhov poszlanec, Dr. Hoffmann Konrád Stuttgartszkoga Gusztáv Adolfa glavnoga drü'ztva predsednik goripoiscse prékmurszke evang. sinyoríe gmajne.

Në je potreбно tolmacsiti, ka je té glász edno szladko obcsütënye zbúdo v-nasi lüdi szrdcáj. Vëm od oni pár lét, kak nasi lüdjë vu velikom racsuní v-nemsko dr'zavo hodijo szvoje 'zivlënye szlú'zit, sze je escse i vu toj nájmënoj kucsici eta prijëtna rêcs podomácsila: Deutschland, kakti on ország, gde delaven cslovek dobi szlú'z. Nasi lüdjë pa radi delajo i od nigda mao na vsze kraje szvéta hodijo iszkat delo, gde je li dôbijo i povszéd szí postenyé szprávjio. Vu velikoj Ameriki sze komaj nájde táksa dr'zëla, gde bi z-nasi lüdi véksi, mënsi racsun nebi bio. Témböle pa poiscsejo gori te bli'zánye országe i náimre: Deutschland. Szamô odszébe sze razmi, ka odtéc pridôcsi gosztjé, ki nam od tam bodôcsi nasi bratov káksi glász prineszëjo, szo nam vszigidár prijëtni. Naimre pa csi nasega ev. vadlúványa díka i zmo'zen varitel, Gusztáv Adolfa drü'ztvo poiscse nász gori z-szvojimi poszlanci, szo nam poduploma prijëtni gosztjé.

Augustusa 6-toga sze je pripelao Dr. Hoffmann prelát v-Mursko Soboto vu Dr. Spanuth Leobenszkoga sinyôra i Lic. Goschenhoffer radgonszkoga ev. dúhovnika tíváristvi. Pri toj priliki szo poglednoli radgonszko ev. gmajno i zdâ tam zidajôcso evang. cérkev, stera sze navékse z-Gusztáv Adolfa drü'ztva podporov zida. Z-jáko prijëtнім tálom szo vzéli naznánye té gosztjé ono lübeznivo pomôcs, z sterov szo nasi

Práva pôt.

Poslovenco: JUVENTUS.

Bükov Jo'zef szí je párkrát krepko vövtëgno tëló, gda szo sze temlicine dveri zaprle za nyim.

— Kapa escse bo prvle, kak me püsztijó? — miszlo szí je.

— Znáte, ka zdâ pride? — pregôvoro nyemi je za hrbtom eden rob, tak dabi vönajso nyegve miszli. Zdâ escse tiszte csarne kavke pridejo od niksega szvétoaga drü'stva, stera do nam od grëha i od kastige krakrvale, szamo nász po tom odpüsztijó.

Bükov Jo'zefa líca szo ômurne posztanole. — 'Ze szam vecs në rob — pravo je në mi je musz dokonca poszlúsati nyigvo predganye.

— Szamo túho boj, Jo'zef — spotáro sze je eden stëri vlászi rob — ár csi tisztoaga pri-

jaznoga obráza, szëra 'zenszka gúcsati zacse, escse lampe odprëte pozábis, tak bos jo poszlúso, isztina, ka ne gucsi mnogo.

— Në — mrmrao je bole, kak pravo Jo'zef — szamo da bi në mëla tak túzen obráz, kak ravno moja mama, že bi nyô túdi opravo, kak drúge.

V piszární, gde szo sze té oszlobôjeni robi zglásziti mogli, je tam sztála edna blédoga obráza, tú'zni ôcsi 'zenszka od dobrodelnoga drü'stva. Na toj 'zenszki je viditi bilô, ka jo je nyëno trplënye vcsinilo csütëcso za manro drúgi lüdi.

Robi szo jo postüvali, ar je szigidár szprávilla na pôt péneze vszakomi robi, steri sze je z temnice oszlobodo. Zdâ, gda je tô pôtnico prékdávála, je vszakomi edno Biblio dála za senk z-etimi recsámi: — Tô neszte szebov, tá vszakomi pokáze právo pôt.

prékurszki vernici szvojom radgonszkim verebratom z-cigla, sodera vo'znyôv i z pênez dàrmi hitili na pomôcs. Tak Gusztáv Adolfa drůz'tva poszlanec, kak stajarszki sinyôr szta opraszila nasega sinyôra, naj zahválijo vu nyidva imeni vszem prekmurszkim vernikom k-radgonszkim verebratom szkázano dobrovolno nágibnoszt.

Dr. Hoffman prälät szo szebom prineszli edne nôve knige z-bêlimi, nenapiszanimi papiri, ali gda szo od nász odhájali, szo celô pune napiszane bilé z-onim gorizamerkanyem, ka szo v-Prékurji szkúszili. — Nâobprvim szo sze interesserali od reformácie razsúrjenjá v-etom kráji. Gda i sto szo zácsali tü nyô razsúrjavati? Kelko gmajn je bilô tü pred vere pregányanyem? Gde szo Petánci i jeli gori sztojí escse on kastel, v-sterom szo z-Stajarszkoga i z-Krájnszkoga pregnáni evang. dühovnici obrambo dôbili? Gda szo vzéte vkrâ evang. cerkvi? Kama szo hodili nasi vernici vise 50 lét v-cérkev? Po 1781. leti, ali szí po 11.-ga Jo'zefa kralá „trplivoszti zapovedi“, vu kaksem rédi szo nasztanyúvale tü gmajne? Jeli jí 'ze teliko jeszte, kak je jí bilô pred pregányanyem? Na etakse i escse na nezracsúnano vnogo pitany szo mogli goszpon sinyôr odgovor dati. Pri sterom je Leobena sinyôr zamerkao, ka je on v-preminôcsem tjdni od stajarszki gmajn histôrije egzaminálivan bio, zdâ pa pá eti nas sinyôr od prékmurszki gmajn csinijo tó.

Potom szo poglédnoli cérkev, ogradcsek, plac, farov, sôlo, kántora sztan i pri vszê szo proti gmajni nájvékšo zadovolnoszt naznanili, gde je v 40 létí tak doszta vcsinyeno vu verszkom napréidényi. Popoldnévi je na Dijaski Dom prisao réd. Priszpodobni k-tím prvêsim pregledanyi szo szí knige vzéli v-roke Dr. Hoffman prälät i na pitanya szo sinyor odgovárjali od v-Bôgi preminôcsega Kühár Ferenca i tüvárisice 'zitka, steriva szta té hram na té szv. cil aldúvala. Kak da sze osznávla? Kaksi cil szlű'zi zdâ? Té násztave goridrúzauye szo za jáko znamenito szpoznali, ár sze tü osznávla evang. vucsitelov, dühovnikov i ev. intelligencie racsún. Poszebno szo nam na dúso zavézali té násztave osznávlyane. Vu szôszednom Stajari rasztorjeno doszta nasi vernikov 'zivé, steri deca brezi vszege evang. verenávuka zrasztéjo gori i na naso mater cérkev sze zgübijo. Na sterom je li tak mogôcse zmocsti, csi mi Dijaski Dom povéksamo i diakoniszte posztávimo tüdi notri, stere do v-rasztorjenoszti 'zivôcso evang. deco csúvale i szkrbele sze za nyí verszko osznávlyane. Táksa deca bode tü konfirmálivana. Tak bode Dijaski Dom z-ednim konfirmánduski dom tüdi, kak je tó pokojni Kühár Ferenc namenýavao.

Szamô od szébe sze razmi, ka de k-tomi pêneze trbelo, k-steromi je Gusztáv Adolfa drůz'tvo pomôcs obezsalo. Tak miszlim, kaj té nacsrt vszáki za dobrogaga i potrébno previdi i ka

Pênezam szo vszi radi bili. Tê nisterni szo Biblio tüdi z pobožnim obrázom zahválili. Bükov Jo'zef je v zemlô glédo, gda je za Bibliov szégno. Nê je vüpo v ocsi glédati tisztoj túznoj 'zenszki, stera ga je na nyegvo mater szpominala, hitro, brez rêcsi je vzeo Biblio i jo je csemerno potiszno v turbo. Bojo sze je, ka nyemi tá blêda 'zenszka vônájde miszli. Tó szí je miszlo: — Gda me niscse nede vido, völvúcsim Biblio. — Ali tá csúdna 'zenszka, tak da bi nyemi cstêla v srceji, ár právi: Bükov Jo'zef, ne pozábte na Biblio! Vi jo potrebüjete najbole . . .

Szamo ka szo 'ze ednôk vöni, kak le'zi szí odühávlejo tü, odzvúna té kôlizagrajene hi'ze, miszlili szo szí.

Pista, steri je nájmlájsi büo med nyimi i je za volo niksi vkrádjeni szlanin dôbo edno leto, sze je pri vrátaj nazáj obrno, plúno nazáj

erkocsi: — Ráj vecs nigdár nemo jo szlanine, kak bi pa vecs esze prisó.

Po vilicaj szo vsze bézali, ár szo dregetali na osztrom zimszkom lűfti. Sztopájí szo nyim tüdi nê gvüsní bili, tak szo slí, da bi pijani bili. Eden je nê möo volo v váras idti, vszi szo sze pascsili na 'zeleznico, naj nyim kak najprve vsze za hrbtom bode. Vszi szo szí v edno meszto szeli, ár szo sze na eden falat vszi vktúper mogli voziti. Eden rob je z glázom palinko vzéo naprê, stero je na oszlobojenya radoszt kűpo v kracsmi pri 'zeleznici i ponúdo jo je tüdi pajdásom. Dobro nyim je szpádnola v tom mrázi. Szamo jo je Bükov Jo'zef odvno nazáj.

— Znáte, ka ne pijem.

— Známo, známo — norcsáro sze je Sas János, té sztári betyár. — Známo, ka szí té pijáni bio, gda szí szmekno szvojega pajdása. Lehko je na vino potisznoti, ali táksi je nê po-

je konfirmanduski dom potreben i zagvüsno sze náidejo verevrëli vernici, ki na té szvéti cil prineszëjo áldove. V-Deutschlandi 'ze vu vszáksoj véksoj gmajni májo diakonise, stere tam csüde doprinásajo i cëloga szvéta postüvanye szi szprá-vijo. Tákse bi prinász tüdi jáko potrebnë bilé. Szobotsko evang. 'zenszko drúz'tvo je edno náj-szvetëse delo posztavilo pred szébe: diakonisz dr'zánye. Pred sterim je nemúidno potrebnë Di-jaski Dom povéksati. Tô má bidti nas eden te nájprvési cil, steroga zevsze môcsi mámo sze pascsiti doprineszti.

Aug. 7-ga szo Dr. Hoffman prälat po rédi poglednoli nase gmajne. Obrvim püconszko, nyé nôvi farov, lépö cérkev, sólo stere szo sze nyim vsze në szamo dopadnole, nego v-knige szo szi tüdi gori zamerkali, da naj v-Deutschlandi 'živöcsim vernikom navédanye dájo. Jáko szo sze interessërali od nasi cérkevni novin, od Düsevnoga Liszta. V-kelko exempláraj szhája? Jeli ga vernici radi májo? Dobra verszka cstenyá szo drági kincs; eden právi dühovnik, steri szvoje vernike pri nyih dômi poiscse gori i hráni je z-dühovnov hránov.

Z-Püconec gori na goricsko nasz je pelala nasa pôt. Poglednoli szmo one vesznice, hi'ze, z-steri doszta delavni lüdi 'zivé zdâ v-Deutschlandi i v-drügi orszá-gaj, ár nyim eta szlaborodna zemla nerodi zadoszta pôva k-vszagdanésnyemi krühi. Ali në szamo za ta telovna sze szkrbijo,

nego za ta düsevna tüdi, tak da nyih pascsli-vosz't, prilicsnosz't vu dalecs zemli poznajo i postüjejo je. Ovo je szvedösz'tvo na brëg zozidana i dalecs vidöcsa bodonszka evang. cérkev, z-stere törma sze neglászijo zaman lepö donécsi zvonö-v pozávajöcsi glászi, kak vcsél vno'zina hiti szladtek méd iszkat i pobérat, tak nyé gmajne vrëli vernici hitijo szi szpraviti Bo'ze récsi od medü szladkeso, od zláta i szrebra dragso, nigdár nepovëhnyeno dühovno vrédnosz't. Poglednoli szmo bodonszko précimbno evangelic-sanszko cérkev, prijaznivi farov, gde szo nász 'ze aug. 7-ga ponújali z-szladkimi zrëlimi gröz-deki. Poglednoli szmo sólo i drüge gmajnszke vrédnosz'ti.

Od etec szmo v-nájmlájso evang. gmajno, v-G. Szlávecsko sze pelali. Vu krajine lepöti, zdravomi zrâki sze vészeli-vsi, szmo poglednoli G. Lendavszi grád, gde szo sze inda nase vere branitelje i siritelje, grof Nádasdyje dr'zali. Nigda je od etec ravnao Terbocs János evang. sinyö-r Prëkmurja 10 evang. gmajn. Potom je na dügi csasz obnëmilo Krisztusovoga evangelioma glásenye. V-1917-tom, na reformátie stiriszto-tno jubilálno létnico sze je znöva z-mrtvi zbüdila Gornya Szlávecska gmajna ino sze je osznová-la. Eszi pridöcs v-to nájmlájso naso gmajno, szmo v-cérkev sli med vküpszprávlene i csákajöcse vernike. Dr. Hoffman püspek szo v-lëpom govorényi lónali vernikov vrëlosz't, z-sterov szo

steni 'zivan. Jasz ne právim, ka szam pijen bio, gda szam Sárdi vigéca oszlöbodo od pënez, pa gda szam v Csarnom lögi . . . ali bö-gse je sztem tüho bidti, ár csi bi zvedli tam prék (proti vá-rasi je kázo), escse bi me pár lét pod lakat djáli.

Bükov Jo'zef sze je vküperpotégno v ednom köti i në sze je scséó v gucs mäsati. Ovi szo palincsen gla'z na göszti nagibali i gda szo nyemi do dna prisli, te szo 'ze sz punim grlom popévali héresnyo betyárszko nôto:

„Vneszo sze j' jásztrb
na vármegyöszko hi'zo . . .“

Zimszki mrák sze je hitro dolipüsztö na zemlö. Vlak je ednök nadüzi zfücsko, potem je pa sztano.

— D . . . ci — szkricso je kalauz. Bükov Jo'zef sze je na tô predrámo. Hitro je zgra-

bo szvoj máli, 'zuti kufer i v szlédnyoj minöti je szkocso doli z vlaka.

Kmicsen zimszki vecser je büo, göszta meglä sze je püscsávála doli, mraz je sze scsipo.

Bükov Jo'zef je okoli pogledno. Álomása lampas sze je zgübo v meglë, komaj je szvéto vö do ceszte. Tá ceszta je rávno prék nyegve vézsi pelala, ali kröziti je trbelo po nyë i zdâ bi kak nájprvle rad domö prisö, záto szi je kracsiso pôt zëbro, stera je prék brgö-v i prék edne göscse pelala. Ali Bükov Jo'zef je dobro znao tô pôt, pozno je vszaki brescsek, vszako klücsko pôti. Frisko szi je brao peté po vöszkoj, pësköj pôti, naj hitro vöpride z göscse. 'Ze je na dober falat sô, gda je csüto, ka csi sze vszé bole pascsi, vszebole ga kocsé nikaj trdoga po plécsaj, ka nyemi je vösztalao z turbe.

(Dale.)

na tom lèpom romanticnom meszti goripozdig-noli Bôgi na diko prècimbno hi'zo Bo'zo. I zdâ, gda szo 'ze toga véksega, teskèsega dela prèk-prisli, szo nyim na szrdcâ zvézali, naj to mén-se tüdi, farofa zidanye doprineszèjo. Na nemski verebratov podpore szlobodno témbole csákajo, ár szmo zdâ nè szamo szpoznali nyih potrebcsino, nego tüdi vrèloszt, z-sterov szo sze na zmáganye vrèdne vcsinili.

Z-G. Szlávecs szmo po dúgi romanticzni potáj v-Gornyo Petrôvszko faro prisli, gde zdâ 'ze trétji Godina farar z-edne iszte familie glászi récs Bo'zo i trüdi sze z-vrèlosztjov za ôcvetek gmajne.

Odnut v- Domajnsevce pridôcs je z-nôva pozdignyeni, modern farov prikázao prijétno vidènye, steri glászi gmajnarov áldovnoszt i voditelov gmajne nevtajeno szkrbnoszt. Potom szmo prisli vu veliko, sztáro, na velikom presztori, blúzi na 50 kmetrov premèra le'zècsó, v-17 vesznica v-vèksem ménsem racsúni bodôcsi vernikov gmajno v-Kri'zevce. Tü bi zagvüsno potreben bio escse eden dühovnik, ár bi i dvá komaj zadolela pasztorizerati na velkom presztori 'zivôcse vernike, z-steri nistere vesznice na dvè tri vöre hoda le'zijo od cèrkvi. 'Zelno bi bilô indasnyo híresnyo Selanszko gmajno na 'zitek zbüditi, tak tüdi v-Macskôvci szrediscsom edno filio grüntati. Po vrèmeni z-Bogá pomocsjöv sze i tá májo zgoditi.

Augusztusa 8-ga szmo morávszko, szledi pa sinyoriye to nâszslabèso i nâjménso, stera nâjbole potrebüje pomôcs, D. Lendavszko evag. gmajno poglednoli. Pred molitvárnicev je Skalics Sándor pozdrávlao illustrisnoga gosztá, g. Vukan inspektora mála deklina pa lépí máli nemski versus deklamálivala i po dokoncsétki lépí cvetni sopics dála prèk. Vu molitvárnici szo Dr. Hoffmann püspek od Gusztáv Adolfa drúztva, kak szíromaski gmajn dobrocshinitela i podpornika predgali. Batrivili szo té máli sereg z-Bogá i verebratov podporov. Kak radgonszke, tak D. lendavszke gmajne prestíza pitanye je evang. cèrkvi zidanye.

Nazâ pridôcs v-Murszko Szoboto, po poldnévi szo püspek eti v-cèrkvi Bo'zo szlú'zbo dr'zali, vu steroj je predge logicsno previdènye vu vszákoga poszlúhsavca szrdci globoki szpómènek povrglo.

Aug. 9.-ga gojdnó szo goszp. sinyôr velikoga, prijétnoga gosztá na radgonszki kolodvor

szprevodili, steri je ober eti vidôcsi nâjvésko hválevrèdnoszt naznano vö i ogvüsávo nâsz je, ka naso sztávo i potrebcsine tolmacso bode pri Gusztáv Adolfa drústvi i Deutschland országa verebrate informirao od nâsz, da nasz popólnè szpoznajo.

Mahatma Gandhi.

(Nadaljávanye.)

V-etom vrèmeni je prisao Gandhi domô z-Afrike i vu ednom napiszki na mirovnoszt pôzvao i opomíno lüdi. Ete, z-Europe zevcsenosztjov napunyen m'z je Europance, kak priátele szpoznao i postüvao. Ali naednôk je zgübo illuzio europanszke zevcsenoszti, gda je szküszo, kak völcüsajo z-ostarij i z-vagônov nyegov národ, nakeliko je ponizávajo, za vüha plúszkajo i z-petámi klácsijo. Csi nebi bio doli zavézani na cèlo leto, bi 'ze prvle hito domô. Ali kak je doli preteklo vrèmen i domô je naméno idti, je zvedo vláde ono namenývanye, stera edne právde nacsrt (plán) scsé pred orszacszo szpráviscse posztaviti, pôleg štere csi 'znyé právda bode, sze indusov vsze pravice i jusi znicsijo. Ju'zne Afrike indusje szo navèkse szíromaski lüdjé bili, te'záci brezi vsze organizácie i voditelov. Vu teski dnévi nyim je potreben bio eden voditel, steri bi je vodo. Gandhi sze je gori aldüvao. V-Afriki je osztano, nè je sô domô v-Indijo.

Z-toga je sztrahsen boj zhájao, k-steromi glihnoga je szvét escse nè pre'zivo. Gandhi je v-novinaj preszvèto, kak nepravicsno te'zijo nyegov národ. Z-vnogo podpizskmi je edno goripozványe bilô k-nyemi átreszèrano, naj nasztávi vláde brezi vszega zvönèsnýega interesza; grüntao je Indkongreszus, po tom pa edno Indosznávlajôcse drústvo, edne novine je dao vö vu Angliskom ino induskom jeziki. K-konci sze je pa escse blíze prikapcso k-szvojemi národi i nyega trplènya tálnik je pôsztao.

Kak je 'ze vise popiszano, tam je povrgao fiskálistva prakso i tak po szíromaskom je vküpvivo z-te'záki. Mogôcse nyemi je bilô 'znyimi vküprebivati i edno vküppriszéganye zvsriti, steroga zrok je bila induske podvr'zenosztí te'zenosztí.

Gandhi je za máli csasz cèle Ju'zne Afrike indusov lübézen zadôbo, ár szo vidili, ka je za nyi volo pôsztao szíromák z-odkritisztjov szvojega szrdcâ sze je za nyé gori aldüvao, trpo poni'závanye, ospotávanye na szébe vzévsí, je

návcso szvoje lűdsztvo na dűhoven boj pròti brutáliskomi ravnanyi, pròti národa vno'zini. Té boj je pòleg mantre i lűbéznosztí právde z-ták-sim talentomom vcsio, steri vise széga cèloga szvèta. Szvoje lűdi je v-edno vrszto szpravo, vernoszt i vero je sztvòro vu nyé. Vküper je je szkleno, v-nyé je vcèpo trplènya, vküprazmènya miszel, návcso je je eden za drűgoga trpeti.

Induse je zadrűzavao od trstva, organizèrao je eden verszki strűjk (sztavek) tak, da sze je vszàka réda delo sztavilo. Vu Burov bojűvanyi je eden erdècsi kri'zni sereg posztavo gori; gda je pestis kralűvao, je spitále nasztavla. Rebericia sze je nadaljávala. Gandhi je vecskrát v-temnico zaprèti i na szilno delo oszodjeni, od vno'zine vecskrát szkorbácsivani i malonè vmorjeni.

'Z-Afrike je organizèranye tűdi v-Indijo djáno i v-A'zio teklo. Tò borjenye je med 1907—1914-timi létmi teklo. Vláda je trdno právdo prineszla pròti A'ziancom. Gandhi je szpravo vkűp szvoje lűdi i priszego je dao 'z-nyimi dolidjati, da do sze pròti szili bojűvali. Jezere szo zaprète, szam Gandhi je trikrát bűo v-temnico vrzeni

Po dvajszeti lét trpècsem boji je Gandhi gorhènyao z-bojűvanya nadaljavanyem. Vláda sze je sztreznila i szpametnejša grátala, szilne pravde szo zavrzene ino indusje szo po etom z-angliškimi priseljenikmi glihno szlobodscsino zadòbili i v'zivali. Té boj je bio nyegov szilen boj pròti szili, lűbézni boj pròti odűrnosztí. Csi sze indusje nebi bránili do konca za pravico; csi sze nebi pròti drűzali do szlednyega konca; csi sze nebi gori poreberili pròti podvrzenosztí, teda bi sze nakrátzi znicssili. „Blázeni szo ti krotki, ár oni bodo zemlo òrokűvali“.

V Indii sze dnesz dén edno tákse gibanye szka'zűje, steroga cil je neodvisenye od Británie. Edno tákso právdo zahltèvajo, stera Indie autonómijo, szamosztójno ravnanye i dalecs idòcso szlobodscsino ogvűsa. Ali pòleg toga nè trbè od Británie naodtrgenye miszliti.

Gda je v-1914. leti szvetovna bojna vòvdàrila, Gandhi je v-Anglio odisao i organizèrao je eden szanitècsni oddèlek. Csi India vu boji tál vzeme, tak sze nyè ogvűsa laszno ravnanye i szlobodscsina nyim je obezsano. V 1918-tom leti zacssètki, gda je Antánt vu velikoj potrèbcsinì bűo, je nõvo ponűdbo ponűdo Indiánom,

na stero je ona 985.000 vojnikov posztávila vò, steroga nájem zdà csàka.

Da sze obezsani nájem z-jàko szlabimi sztopàji pribli'zava, ali sze pa escse itak domà műdi, sze v-Indiji vszigdár vékse i vèkse gibanye i grò'zanye szka'zűje. 300 millionov veliki národ, steri sze 'ze na politicsno zrèoszt dozorjeni obsűti, od Angolov neodvisenoszt, szebi szamosztójno ravnanye 'zelè, stero nescse z-krviprelèvanyem, nego po cslovecsem jusi i bo'ze právde pòti doszègnoti. Po Gandhia previdnom mòdrom vodsztvi sze vűpa, ka prvle szledka doszègne szvoj cil, csi bár tesko i pocsaszoma grè tò delo. Zdà escse szamo z-tém proba Anglio na bògse previdènyè pripelati, ka nyuve produktome, blàgo, stero je v-Indiji melo nájbògsi plac, bojkotèra. Anglusom v-szlű'zbo nesztòpi, vsze tò pa Angliji grozno doszta skòdi. Fabrike sztojijo, ár blàga nemre odati, delavcov jezerke brez dela sztojijo, vérsztvena kriza vmàrja drűzavo. Indije prebivàlci navèkse szamo ono blàgo nűcajo, stero szami posztávijo naprè, tűhinszkoga nè. K-anglusom v delo nesztòpijo, ráj sztrádajo. V-szlèdnyem vrèmeni szoli monopoliom bojkotèrajo, szami posztavljajo naprè z-mòrja oszolene vodè szebi potrèbno szò. Oblászti zapovedi nebògajo. V 300 millionov lűdi velka mòcs jeszte. Gandhi i nyegovi naszledniki po országi agitèrajo i bűdijo lűdsztvo na vòdrűzanye, napròti sztanýè. Ráj trpijo vòzo, ár znàjo, ka brez mantniksztva szlobodscsine drèvo ne rodi szàda. Gandhia je oblászt aritejràla, dojzadrűzala. Zdà sze 'ze glihajo i vűpati sze dá, ka Angolov politicsna mòdroszt náide priliko na toga gibanya mirovno i zadovolno rèsenye, ár szì tò nti miszliti nemoremo, ka bi sze tò z-szilov vugodno moglo odpraviti i tűdi nede vrèdno drűgo szvetovno bojno provokálivati, stera escse zmagálcom vecs zgűbicska, kak haszka prineszé. Bòg vari národ zemelszki i civilizáció od krviprelèvanya neszrecse!

Trijé szinòvje.

(Pripovejsz z-Tolstojovoga pizátelstva. Poszl. Fliszár J.)

Eden ocsa je vò dao nájstzarèsemi szini herbijo, prèk nyemi je dao tűdi edno szrèdnye vérsztvo govorècsi: „Z'vi tak, kak jasz i blàj-zenì bodes na etoj zemli.“ Szin je zahválnosztjov vzèò prèk ocsè dár i jodisao je i od onoga dnèva mao je veszèlo 'zivo, vu szvetszki nászlad

v'zivanyi sze je obeszeljávao. Ocsa szo mi zapovedali naj tak 'zivém, kak oni, szi je brodo vu glávi. Oni veszéio 'zivéjo, jasz bom tüdi nyihovo példo nászledüvao. Tak je preteklo eden za drúgim vecs lét. Szin je celo herbijo zapravo, tak da nyemi je nika në osztalo. Potom sze je nazâ povrno k-ocsi podporo proszécsi, ali ocsa ga je në vzéo pod podporo. Zdâ je te szin probao ocsa na szmilenoszt genoti, ali on je në steo csüti nyegove prosnye. Szin szi je zdâ premislávao, ka je ocsa véndar zbantüvao i za odpüscsénye sze je molo, ali ocsa je li neszmileni osztalo. Da je szin tak nika në mogao doszégnoti, je zácsao ocsa kunóti i na ocsi nyemi metati: csi mi zdâ nescses pomocsti, zakâ szi me tak prvle steo szrečsnoga vcsiniti i zakâ szi mi pravo, ka mi dána herbija do szmrti dojde. Do etega mao v'zivana veszeljá szo nikak në vrédne télíko, kelíko mantre morem jasz zdâ pretrpeti. Vidim, ka morem preidti, zdrávje mi od dnéva do dnéva pomenkáva. Telko bi mogao znati, ka de mi dobrobodócsnoszt na kvár i dönok szi me në obarvao od vé nevarnoszti. Pravo szi, naj tak 'zivém, kak ti, teda bláj'zeni bodem na zemli. Vis jasz szem tak 'zivo! Ti szi v-obilnoszti dobrót 'zivo, stero példo szem jasz nászledüvao! Szamo ka ti zadosztá prilík más tak 'zivetí, ali moje szo sze pa hitro zménkale. Në szi dober ocsa, nego zapelávec. Protivnik szi meni, prekléti naj bode moj 'zítek! Prekléti bojdi i ti, ki szi mojega 'zitka szkvaritel! Odürim te, zavr'zem te, nika vecs nescsem znati od tébe.

Priszpodobno je vcsino ocsa z tim drúgim szinom, prék nyemi je dao tüdi herbijo uprav z-onimi recsámi: „*Tak 'zivi, kak jasz i bláj'zeni bodes na zemli!*“ Te drúgi szin je në bio szploj zadovolen z-ocse dárom, steri je rávno telko vréden bio, kak toga prvorodjenoga. Dobro je znao na kaksí sors je prisao nyegov brat i premislávao szi je, ka má csiniti, da nepride na szíromastvo. Prevido je, ka je brat ocsine ete recsi: *Tak 'zivi, kak jasz, në prav razmo. Ár cslovek neszmi szamo téla po'zelényi 'zivetí i szvet-szke veszélnoszti zganyati. Trô szi je glavô, kakda bi nyemi mogócse bilô od ocsé dobleno herbijo në szamo obarvati, nego podignoti? Ali kakda? V-tom sze je nikak në mogao szpôtiti. Ocsa je sô tanács pítat, ali té nyemi je në pravo ni edne rêcsi, na stero szi je szin tô miszlo, ka nyemi ocsa nescse odkriti szvoje dobrobo-*

dócsnoszti szkrovnoszti i z-zavitov, jálnov prilíkov je namenývavao zdâ vöziszkatí ono pôt, po sterój szi je ocsa szvojo dobro bodócsnoszt szpravo. Na kelíko je mogócse bilô, sze je szkrbo, sparao, greno, ali vsze tô ga je nikak në zadovolilo vö. Ka naj szvojo lakovnoszt, nedopunyeno vrédnoszti 'zelnoszti zakrije, je vu celom szvojem 'zitki szkopüvao. Neszstanoma sze je tô'zo, ka od ocsé nika nedobi, vsze ka má, szi je szvojima gólíma rokama szpravo i dokecs drúgi v-tak dúgom vrémeni k-lépoj vrédnoszti pridejo, tečsasz on na níkoj nemre pridti. Té drúgi szin je vesz szvoje vrémen z-nepripravnov to'zböv, z-pogovárjanyem ocsé, nezadovolén szam szebom trosó tá, dokecs je od ocsé doblena vrédnoszt vsze në minóla i gda je 'ze drúgo kaj në vedo, szi je szam z-lasznov roköv 'zítek szkoncsao.

Tomí trétjemi szinóvi je [ocsa rávno telíko vrédnoszti herbije i vérsztvo darüvao, kak tima sztarésima i rávno nyemi je té recsi pravo: „*Tak 'zivi, kak jasz i bláj'zeni bodes na zemli.*“ Te trétji szin je jáko z-veszélím tálom vzéo prék od ocsé herbijo i odhájao je od ocsine hi'ze. Szpómeno sze je z-dvá sztarésiva brata sorsa i doszta szi je premislávao od ocsé povédani rêcsi rázuma. Te nájsztarési moj brat je tak miszlo, csi tak scsé 'zivetí, kak ocsa, teda jedino zemelszke nászladnoszti má zganyati i záto je vsze zakockao, ka je meo. Te drúgi je tak miszlo, ka nacsí more csiniti, [kak te sztarési brat i tüdi je veszno. Ka májo tak znamenüvati ocsé té recsi: „*'Zivi tak, kak jasz?*“ Szpomináo sze je z-vszege, ka je z-ocsinoga 'zivilénya znao.

Prerazmo i vido je, ka je pred nyegovim rodsztvom ocsa escse nika në na nyegov racsún prisparao i vkrâ djao, nika je në bilô z-toga prvle. Li po nyegovom rôdsztvi je zácsao ocsa vsza tá szprávlati, nyega brániti, osznávlati i z-dobrótami obravnávati i záto nyemi je pravo: *'Zivi tak, kak jasz, bláj'zeni bodes na zemli!* Dobro zná, ka je ocsa 'znyegovimi bratmi tüdi tak csinio i zdâ 'ze zarazmo i prevedo, ka sze má od ocsé navcsiti. Vsze, ka je od ocsé znao je prevedo, ka celoga nyegovoga csinénya zdr'étek tô bio, ka je ocsa 'znyim i z-bratmi li dobróto csinio, tak szo zdâ 'ze tüdi razmete grátale pred nyim ocsé ete recsi: *Tak 'zivi, kak jasz i bláj'zeni bodes na zemli.* Ali pa z-drúgimi recsmi: „*Csini dobróto z-lüdmí!*“ — I kak szi je od toga premislávao, ocsa je k-nyemi

sztôpo erkôcsi: „Potom bomo pá vküp 'ziveli
vu blájzensztvi, idi razlo'zi vszoy mojoj deci tē
rêcsi rázum. I csi do mojo példo naszledüvali,
do gvüšno blá'zeni na zemli.

* * *

Ocsa je Bôg. Nyegovi szinôvje szo lüdjé.
Nyi blájzensztvo je 'zitek . . . Lüdjé tak misz-
lijo, ka do brezi Bogá tüdi lehko 'ziveli. Ka
'zitek szamo z-szvetszki dobrôt i nászlad nepre-
trgnyeni v'zivany sztojí i záto szamo tá zgányajo,
szamo za tēmi vnemar i neszpametno letijo. Ali
gda sze nyim pribli'záva szmrtna vôra, nē
szo szpodobni prerazmeti, zaká nyim je dáni
'zitek, steri sze vu szmrtni mokaj dokoncsa. Tô
szo oni lüdjé, steri z-kunenyom Bogá vmérajó,
táksi szo szpodobni k-tomi prvomi színi.

Ti drügi za 'zitka cil *szebicsnoszt* dr'zijo,
célo szvojo môcs i szkrb li szamo na szébe ob-
rácsajo i kém bole miszlijo sze bli'zati i pridti
k-cíli, témböle sze od nyega oddaljávajo. Tej
táksi szo toga drügoga sziná priszpodobniki . . .

Te trétji tál lüdi szipametno etak pre-
misláva: Vsze ka od Bogá známo je teliko, ka
on dobrôto csiní z-lüdmí i 'zelé naj i oni tüdi
dobrôto csiníjo z-drügimi . . . Naszledüjmo tak
mí tüdi nebeszkoga ocsé példo i mí tüdi dobro
csinmo z-nasimi bli'znyimi. I precí, kak k-tomi
znányi i szpoznanyi pridemo, Goszpôd doli sztô-
pi k-nam i etak nam bode erkao: *Tô je ka od
vász 'zelém! Csinte tak, kak jasz, teda blájzeni
bodete na zemli!*

Düsevni Liszt!

Kak 'zmetno szem te
Csakao eszi vu tühino,
Tak 'zmetno csákam
Nazáj pridti v-szvojo domovino.

Ár 'zivém vu tühini,
Kak lasztvica velkoj dolini.
Ali povrné sze ona nazáj
K-szvojemi lépomi kráji.

Gde nyé gnêzdo napravleno
Na trámi i nē vu vihéri.
Ali ona tüdi právi: idem od vász,
Vu tühino odhájam dalecs od vász.

Pá príde csasz, ka pridem nazáj
Z dalésnye domovine vu vas kráj.

Gde szí je szvoje gnêzdo zozidala,
Gde pá vu nyem pocsívala.

Nebom vecs tak tu'zen,
Ni vu szrci tak 'zaloszten,
Ár bos mi ti vretína
Düse moje zvelicsanya.

Da szem te obprvim zagledno eti,
Szem te zacsnó csteti,
Szam tō obsüto vu szrci,
Ka szem vu Bo'zój hízi.

Düsevni Liszt! li prihájaj eszi k-meni,
V nôvo domovino prék po Oceáni.
Vszákipôt prídí szrecsnó
Eszi k-meni v-Montevideo.

KOVÁTS LAJOS
Montevideo 1930. VII. 29.

Otrokom.

Nebesko nazveštavanje. Drági máli
čtitelje Düševnoga Lista, vzemte naprê Biblijo,
poiščite gori vu njejevangelíom Sv. Lükáča i prečti-
te na II. táli 46 - 52 versuse. Tak leži zárazmite
tô, ka Vam želém zdá praviti.

Tü je drági, lépí september, blagosloveni
mêsec sôl. Zdá z dosta mále decé, štera so se
do tegamao blážno i brez skrbi špilala, naed-
nôk máli dejácke postánejo i že več nē brez-
skrbno, ali véndar itak blážno se paščijo
vu šôlo.

Či ste prečteli vam poráčene veršúše z Bib-
lije, z vašimi dühovnimi očami ste vidili tō náj-
lúblenêso dête i toga nájlúblenêsega máloga dí-
jáka, šteri je ednok živo na zemli: Gospon Je-
zuša. Njegova šola je cêrkev, on se li tam sré-
ča z vučitelmi, z môdrimi. I gda obprvim vküp
pride, obprvim si lehko zgovárja žnjimi, naed-
nôk nateliko polúbi znánost, ka se spozábi eš-
če z domôidénja tüdi. Tak čüti, líki da bi tam
bio on prav domá, gde lehko gorijemlé vu zná-
nosti, vu môdrosti. Záto veli historija na pokon-
ci: „Jezuš je gorijemao vu môdrosti.“ (Luk. 2, 52.)

Vu drügom je tüdi gorijemálo, se povekšá-
valo tō dete Jezuš. Ali zdá ednok si mislimo
samo na môdrost. Ár se zdá za togavolo odpré-
jo dvéra sôl, záto vas vzemejo radi notri, lúblé-
na deca, naj vi gorijemléte vu môdrosti.

Môdrost je preveč dobro dugovánje. Ah
kak dosta lépoga zná praviti od njé te indášnjí

môder krao, Šalamon! Tô právi, ka je bôgša môdrost od drági džündžov, od zláta i sreb-
ra: sladkêša je od méda. Tô tüdi právi, ka
rada má môdrost tistoga, kí nyô rad má i što
jo paščljivo išče, on jo nájde. Ovo, Gospon Jezuš
jo je tüdi rad meo i iskao jo je paščljivo, že
kak dête. Nê je tüdi bio od nyega modrêši niš-
če med lüdmi.

Lüfte i paščljivo iščite môdrost, drága de-
ca moja. Nezasovolte se z navčenjom lekcije.
Môdrost je več, kak odlično svedočanstvo. Gda
se je tó dête Jezuš tam pozábo med vučitelmi
i so ga po vnôgom ziskávanji najšli nazádnje
njegovi roditelje, On je erkao njim: „Ka je, kâ
ste me iskali? Neznate, kâ je meni potrebno
bidti vu oni, štera so očé mojega?“ Jezuš je
dugovánja Očé svojega vido vu vsem tistom,
ka se je včio. Bogá nazveščávanje, nebesko
nazveščávanje je bila za Njega ona môdrost, vu
šteroj je dnévno gorijemao. Iščite vi tüdi, lüblé-
na deca moja, Bogá nazveščávanje vu vsem tis-
tom, ka se včite. Ár stanovito dosta drágoga
nazveščávanja Bogá je skrito vu zemléspisi, vu
natúrespisi, vu čtenjáj i vu vsákoj znánosti. Či
te zlübajôčim srcom iskali, nájdete. I té bodte
skoznüvali vi tüdi, ka je te môder krao pravo i
ka je tüdi Jezuš skoznüvao: kâ je bôgsa môd-
rost od zláta i sladkêša od méda.

Rázlocni máli glászi.

Radoszti glász. „Blá'zeni je on mo'z, kí
znása szküsávanye; ár geto je vardenyeni, vzeme
'zitka korôno, stero je obecao Goszpôd onim,
kí ga lúbijo.“ (Jak. 1, 12.)

**Gustav-Adolf drústva glávno szprá-
viscse** od 14. do 18. septembra vu Stuttgarti
bode. Zacsne sze z-ednim lüdsztvinszkim szprá-
viscsem, pri sterom de 2000 peszmarov popê-
valo i 150 na trombônte igralo. Za nász velke
znamenitoszti bode drúgi dén, na sterom med
drúgim razprávlanye bode od solszta vu raz-
torjenoszta i od ete téme: „Protestantizem pri
szlávaj!“ Od protestantizma pri szlovenaj bodo
naprédávanye meli May dühovnik z Celja, kí
szo rávno zatogavolo nedávno prinász hodili, v
Puconszkoj i v Szobotskoj fari. Gvüsní szmo,
ka z-etoga szpráviscsa nê li materiálna pomôcs,
nego tüdi doszta dühovnoga blagoszlova bode
prihájalo na vesz evangelicsanzski szvét. Drágo
priliko ponüdi tomi szpráviscsi tô tüdi, da leh-

ko pocsaszti szvojega predszednika Dr. theol.
Dr. jur. Franc Rendtorffa, tajnogatanácsnika i
profeszora, kí je aug. 1-ga t. l. szvetüo szvoj
70. rojsztni dén. Naj ga G. Bôg nadale blago-
szlávla i obarje pri nyegovom jáko vrédnom
delovánýi!

Jubileumszko nabèranye na Gusztáv-
Adolf drústva tecsé letosz i bode prisesztnívi
dvê leti. 1932. leta náimre bode szvetilo tô
drústvo szvojo 100 létnico, na stere szpômenek
„eden million Mark vu grosaj“ zelé vküp-
nabrati. Za koga? Za evangelicsanzske verebra-
te vu raztorjenoszta. V Puconszkoj fari je do 1.
septembra vu dvema ladicama vküpprislo na té
cio: 395.05 Din.

**Na trètjem teoloskom-pedagoskom te-
csájí** v Novom Vrbászi szo tao vzéli z Prék-
murja Benko Marija vucsitelica i Ernisa Jo'zef
pa Siftar János vucsitelszkiva kandidáta, kí vu
düsi mocsno pokrepleni i zahválnim csütényem
za vsza vzéta dobra szo sze vrnili nazájdómô.

Mladèzni dela. Augusztusa 24-ga po bo-
'zoz szlü'zbi szo naprédávanye meli v Puconci
Kovács Stefan abiturijent. Gucsali szo zahvál-
nim poszlúsávcem od reformácie i prôtreform-
mácie vu Sloveniji. — V Puconci sze nasztávla
„Mladèzni drústvo.“ Tri nedele popoldnévi szo
meli naprédávanya dományi dühovnik, ednök pa
Banfi Stefan vucsiteljicscnik.

Na pomôcs, szrmaskim, krotkoga szrcà,
dobroga vcsenyá i oponásanya dijákom, szmo
dôbili ponovno od nasega ednoga vréloga pri-
játela — 150 dinárov. Podporo szo dôbili Ernisa
Jo'zef, Siftar János, Kücsan Kalman vucsiteljicsc-
niki 100—100 din. ino Banfi Stefan vucsiteljicsc-
nik 150 din. Pri rokaj jeszte 400 din. za nadaljne
potrêbne.

Turobní glászi. Aug. 11-ga je mrô v Sa-
lamenci Ballir Stefan, sztar 54 léta. — Aug. 13-ga je
bliszk vdaro v Bokracsi Szabotin Jo'zefa, 28 lét
sztaroga. Ah, sztanovito: „Sto zná, kak blüzi je
moj konec!“ Na nyegovom pretu'znom szprévodi
szo nazôcsi bíli ogengaszilci z Kri'zevec, Ivano-
vec, Krnec i z Bokracsa, vszevküp okóli 70, kí
szo zádnye postenyé dáli szvojeml vrlomi tová-
risi. — Aug. 28-ga je premíno v Predanovci
Andrêcs Matyas, sztar 53 léta. — Szept. 3-ga je
mrô v Puconci Fliszár Franc, sztar 47 let. Pla-
ka sze za nyim vdovica z seszterimi málimi
otrokami i doszta roda nyegovoga. — Szept.
6-ga szmo szprevodili na zádnyen pocsínek ed-

no postüvavo sztarico v Brezovci; Leposa Kato, Vukan Franca vdovico, sztaro 80 lét. — Naj majo vszi eti szladtek grobszki szén i blázeno gorisztanénye! Nyé 'zalüvajúcsim pa naj dá vszega trósta Bóg vu nyegovoj szvétoj vóli sz: pocsinóti!

V Puconszkoj fari je letosz pri prilíki dácsse pobéranya okóli 10 metrov szilja darüvavo na Diacski Dom. Darüvali szo v Salamenci 35 l. psenice, 31 l. žita, v Lemerji 4 D, 53 l. ps., 34 l. ž., v Predanovci 2 D, 59 l. ps., 116 l. ž., v Brezovci 31 l. ps., 16 l. ž., na Gorici 44 ps., 35 l. ž., v Markisavci 2 D, 28 l. ps., 36 l. ž., v Polani 65 l. ps., 112 l. ž., v Pecsarovci 87 l. ž., na Vanecsi 45 l. ps., 48 l. ž., v Sebeborci 48 l. ps., 73 l. ž., v Pužavci 36 l. ps., 118 l. ž., v Bokracsi 12 l. ps., 12 l. ž., v Moscsanci 2 D, 20 l. ps., 10 l. ž., v Krnci 36 l. ps., 27 l. ž., v Puconci 6 D, 83 l. ps., 67 l. ž., Gmána 150 l. žita. — Vszevkúp 16 dinárov, 643 l. psenice i 914 l. žita. 'Zétve Goszpód naj blagoszlovi puconszke nase fárnike na prisesztno leto z-obilnêsov 'zétvov, naj bodo mogócsi nadale podpérati z-szvojimi dármí naso obcsno lübézni násztavo!

Kama hodi v cérkev nasa deca? Nôvo solszko leto sze je szept 3-ga zacsnolo z Bo'zov szlú'zbov. Rávno tak je dr'žána Bo'za szlú'zba solszkoj deci szept. 6-ga. Ali ni k-ednoj je nê bilô nase decé z Moscsanszke i z Pecsarovszke sóle. V preminócssem szo tüdi nigdar nê prisli. Ali mogli szo praj hoditi v Pecsarovce v r. kat. cérkev? I Csi sze je tó rêszan godilo, mi próti tomí protestálivamo, ár je principièlni zákön povszédik tó, ka sze solszka deca zvôn szvoje církvi v drúgo neszmé prisziljávatí. Proszimo szreszko nacselsztvo, naj vcsiní v tomtáli potrebne sztopáje prvle, kak bi prisziljeni bili dale sze glásziti!

Evangelicsanszki kalendarí za 1931. leto je 'ze vu delí. Sto scsé djászti v nyega kakse naznanüvanye, proszimo tó kém prvle notriposzlati.

Posta. Barbarics L. Zagreb. Pri verusí je zvôn vszebine glavno mertük i rim. Da je tó celô nepopolno, sze tak nemre pod stamp djáti. Znôva bi ga trbelo predelati. — **Hajdinyák Jo'zef B. Aires.** Düsevni Liszt szmo Vam poszlali, kalendarí pred koledni szvétki tüdi dobite. Veszeli nász, ka vasa dúsa hrepené za Bo'zov hi'zov i ka nemski verebratje tüdi vrélo hódijo vu cérkev. Zovte szebom nase dománye, naj sze té tüdi neszpozábijo, ka je nedela Bo'zi dén. Düsevni Liszt sztáne v Ameriko 1 dolár, Kalendarí pô dolára. — **Skrabán Elvira Savnica.** Tvoje lübléno pizmo, nadale premislávanya od Ríszálov i od trplénya szem z-isztinszkov dühovnov nászladnosztjov precsto. Csi bos etisze hodila, pridi notri k-meni, rad bi Ti

niká pravo. Pozdrávlam tvojeja doszta perttrpécsgea ájto ino tvojo dobro mater. **Kováts Lajos Montevideo.** Hvála za trüde i vréloszt. Poetom bos 2 exemplára vdáblao. Z-toplim pozdrávom. **Prosič Štefan Savnica.** Vase naprêplacsilo je vrédi do konca etoga létnika. Kalendarí szem Vam poszlo. **Siftár Károly, Buenos Aires.** Vase pizmo szem aug. 9-ga dóbo. Ka szte 'zeleli, szem Vam taki odposzlo za nôve naprêplacsnice. Pénezi szo escse nê prisli. Veszeli me Vasa vréloszt. Bárbi rêszan nê bio niscse brez Düsevnoga Liszta! Pozdráv! — **Fliszár Iréna Oettingshof.** Odpisi mi, jeli szí odkéc vöszpiszala ali szí pa vu szebi vöbrodila tiszto, ka 'zelés, naj v Düsevni Liszt dénemo! Liszt mo Ti posilali. — **Rev. Stefan Szmodis Perth-Amboy.** Z-velikov zahválnosztjov kvitêramo, ka szmo vróke dôbili 25 dollárov za kalendaríje i 18 dollárov za Düsevni Liszt, steroga szo szí nasâ ponóvili po eden-eden dollári: Sanjek Lajos düh., Kuzma János, Hassaj Sándor, Proszics Adam, Kolosa Jo'zef, Vajda Sándor, Kardos János, Roudi János, Zrinszki Imre, Zakocs Ferenc, Sinkéc Antal, Ladány János, Sinkéc Sándor, Ivanics Mihály, Bertalanics Iván, Kozic János, Sárkány István, Paszicsnyek István. Z-kollegiálnim pozdrávom.

Dári na Diacski Dom v puconszkoj fari po zlátój knigi: Kovacs Kalman Salamenci 10 D, Barbarics Jo'zef Brezovci 10 D, Siplics Elemér Vanecsa 15 D, Bencik Sandor Salamenci 10 D, Zselezen Mihaly Pužavci 10 D, Bükvics Franc Križevci 20 D, Turk Jó'zef M. Sobota 100, Cselák Stefan Lemerje 10 D, Siplics Elemér Vanecsa 10 D, Leposa János Budapest 30 D, Bencák Franc Lemerje 10 D, Sibankó Franc Lemerje 10 D, Kolosa Jo'zef szabô Puconci 10 D, Obal Stefan Nemsavci 10, Fartely Károly Bokracsi 30 D, Kúhar Ivan Gorica 5 D, Mikola János Brezovci 5 D, Pavel György Pužavci 5 D, Dr. Skrilec Mihály M. Sobota 100 D, Kocén Franc Predanovci 10 D, Cmor Franc Moravci 10 D, Rátkai Vilma Sebeborci 20 D, Luthár Lajos Puconci 20 D, Dervarits Stefan Lemerje 10 Din. — Za vsze ete lépe dáre je velika nasa radoszt, stera sze vöveré vu eti recsáj: Goszpodne, hválímo Tebí, ár szí prijaznivi i vecsna je tvoja milócsca!

Z edni r. kat. novín szmo zvedli ete podatke: 1.) R. kat. církev v Nemskoj dr'závi 70,000 dús zgübi na leto szamo po mäsanom histvi (pri 'zenitbi na leto telko decé dájo prék r. kat. hi'zniki! Kelko ji pa ovak prék sztöpi.) 2.) Amerikanszki protestantje szo 1924 l. 5 milio dolárov nábrali vküper za pomáganye szvoji verebratov v drúgi dr'závaj. 3.) Protestantje szo na Francuskom 280,000; na Spanyolskom 260,000; v Italiji 209,000 falátov Biblije ódali. (Té dr'záve szo szkoron csiszto r. kat., veszélo nam je csteti, kak 'zljajo lüdjé Rêcs Bo'zo z csiszte vretine, tó z-szamoga Szv. Pizma.) J—S.

Evangeliomszke vere ino cérkvi obcsinszki prigodi.

Naprédáni po

KARDOS JÁNOSI Hodoskom dühovniki.

Medtëm gda bi ta pobo'zna Jeléna, Konstantin caszara mati, pá gorinaisla, kak je száma stimala, grob Krisztusov; ni edno pokôrocsinénye je nê za vékse vrédnoszti dr'záno, kak vandranye k-szv. grobi v-Jeru'zálem. Odnet szo pobo'zni vandrarje svz. osztanke z-szebom prineszli, steri bi na zadoblénye zvelicsanya gvüšno môcs meli, kakti: szenô, na sterom je Krisztus le'zao, nyegove plenice, kri'za szkálje, gvan-ta falatje, groba grüdje itv. Za etak nevolni dugovány volo, i zagvüšno bole od 'zelénya márnoga dobicska, kak düsni dobrôt gnáne, szo nezracsúnane csréde vandratl zácsale k-szvétoimi grobi, stere szo naime z-telikim szkáljom kri'za Krisztusovoga oblējale dr'zèle europeiszke, da bi sze cèle hi'ze dalé z-nyega goripocimprati.

Vu szédmoj sztotini szo arabianci podzájali svz. zemlo; ali oni szo i potom dopúsztili opojenoj csrédi krsztsanov, med odprávlanyem gvüšne neznamenite dácse, szkoncšavati blôdno pobo'znosz eto; naime Ómar khalif je prijaznivi bio nyim, dokecs szo sze mirovno i posteno oponásali. Okôli 1000. leta, vu stero bi, pôleg blôdno razmeti i razkládani rêcsi svz. pizma*), szôdni dén szpádnoti meo, je na neszmer-no vno'zino narászao racsún vandrarov eti, nad këm sze je Min Hakem khalif nateliko presztraso, da je vandranyi etomi po te'zkoj dácsi i vszáke dôbi mantrányi konec vr'zti setüvao. Csréde ete szo i od beduinov doszta mogle trpeti, kí szo nyé na pôti robili i vmárjali. Etak ji je z-oni szedem jezér, kí szo v-1065. leti z-mainszkim poglavár-püspekem i drügiimi trimi nemskimi püspekmi tá vandrali, komaj trétji tál prisao nazâ v-domovino szvojo, ti drügi vszi szo od mecsa protivnikov na pôti szpokapali.

V-1086. leti szelcsuk, törszki plod, pride z-Turkeстана, i podzajé Syrio, Palestino, i málo Ázio, i eti szo grozno mantrali jeru'zálemszke krsztsane, kim szo bratje záhodni dr'zél na pomôcs pridti naime záto nê mogli, geto je VII. Gergor pápa, od koga mo szledi obilné gúcsali,

rávno toga hipa na celô drüga dugoványá obravno pazko szvojo.

Ali v-1094. leti je pred II. Vrban pápa prisao gvüšen jeremita, amienszki ali Kuku Peter imenüvani, i prineszao nyemi je liszti od Simeona, jeru'zálemszka patriárcha, kí je vnôgo veliko trplénye po svz. zemli 'zivôcsi bratov z-grozno placsnim glászom naprédao, i navküpe pripovedávao, kâ sze nyemi je szam Zvelicsitel vu sne szkázao, ino ga proszo i opominao, da bi hito obranbo szpraviti vcagajôcsim krsztsanom prôtl lüdszti nevernomi. Komi je 'zelnési bio násztaj ete, kak Vrban pápi, kí vidivsi, kâ de sze Peter z-haszkom nücati dao na szkrovni cílov nyegovi naprêpomáganye, vö ga je posz-lao, gorirásit národe záhoda. Peter pa rad posz-lühnovsi pápa, hitro obhodl talianszke i francuszke dr'zèle i kak stirideszét lét sztar krepki ino za szvétoğa stímáni mô'z, po szrdcsni i vihérni predgaj szvoji na gorécsó vréloszt zvu'zge etak obajano vno'zino.

Vréloszt eto nücati setüvavsi Vrban pápa, v-1095. leti máloga trávna v-Piacenzi, andrêscse-ka pa v-Chermonți cerkevno szpráviscse dr'zi, gde sze vszém, kí szo gotovi prôti poganom ro'zje zdignoti, cerkevna obramba, oszobe i poistva bátrivnoszt, szvetszki dobicsek, i düsno zvelicsanye oblúbi i potrdi.

Szvetlo obecsanye eto je nê szamo to prôszto vno'zino, nego i te najplemenitése mô'ze po cêloj Europi nateliko zahicalo, da szo jezere z-ednim grlom kricsale: „Bôg scsé! Bôg scsé!“ i té glász je vsze koté napuno. Jezuss dugoványe brániti szo szrdcsni seregi nasztanyüvali, i ednomi vszákomi sze je z-erdécsega szüknya osznovleni kri'z pribodno na plécsa, po sterom szo mô'zje kri'zni vojníci imenüvani, bojna eta pa kri'zna bojna zvána.

Te prvi, z-vecs menyé sztôjezér vojnikov sztojécsi sereg je vodo v-1096. leti Kuku Peter i Nepénezní Walther. Ali sereg ete je li z-malovrédni divji csréd násztao, stere je vraglivoszt, szirmastvo, vtepena düsna vész, márnó vüpanye i k-tëm szpodobna blôda gnála vö z-nyí kmicsni kotôv, stere gda bi med potüvanyem po nemskom i vogrszkom országi z-roblenyem zácsale 'zivis iszkati, eden tál ji je od vögrov i bolgárov dolivszecseni, te drügi sze je pa od gláda i nágoszti oblējáni do Konstantinopola komaj prikláto. I drüge etakse zbo'zne csréde szo prvle dolivszecsené, kak bi do meszta etoga

*) Oznan, Jánosa 20.

prisle. Etak je hodila edna nemska csrêda, stera je v-vogrszkom országi celô fundana; etak edna drûga, stera je vise dvêstôjêzêr etaksi plêv racúnala, pod gvûsnim francúzom, ki szi je edno kozô i gôs z za kalauza zêbrao; edna trêtja pa, stera je v-Rajne dr'zêlaj 'zidove opûsztsavati zácsala, je tam vesznoti mogla. Ali Bouillon Gottfried, szpôdnye Lothringie plemeniti herceg, ki je sereg zebráni konyenikov vodo, i med nyimi trdni rêd dr'zao, je z-mirom i szrečno prisao v-Konstantinopol.

Komnên Elek, francuzki poglavnik je toti podpêrao križne bojniko: ali on je nyê 'z-nyihovimi poglavnikmi: loulouskim Raimundom, vermandoiskim Hugom, apulianszkim Bohemundom, etoga bratancom Tankrêdom i drûgimi navkûpe pod priszego podlo'znosztî vzéo na vsze one dr'zêle gledôcs, stere bi podzâjali, i tak je ete veliki, z-okôli sêsztôjêzêr zebráni vojnikov sztojêcsi sereg prêkpelani v-málo Á'zio.

Ali zdâ escse sze je zacsnolo to právo trplênýe. Ár na szkrivni mészaj sztojêcse csrêde szelcsukov szo nad nyê vdarile i tak je doliklale, v-groznoj vrocsini i 'zivisa zmenkanyi pa je teliko lûdi i konyév vesznolo, da je i szam voj Bouillon v-'zitka pogûbéli plavao. Po etak nezrecsenom trplênýi szo sze naszlêdnye komaj priklâtîli k-Antiochii, prvomi vársi Syrie; ali i etoga szo li po tekâji sêszt mészecov podzajêti szrečno meli. Doszta sze ji je tak navolilo vnôgoga trplênýa i krvipreleányâ, da szo pred cajtom odszkocsili; med etimi je bio i Kuku Peter, ali ki je pá nazâprignâni. V-krajini Antiochie szo sze szkoro vszâkdên vkûpvdarile csrêde szelcsukov i križnikov, i zmed etimi naime Bouillon i Bohemund voji; ali kelko veliki dêl, telko besznôcse sze je godilo z-obê sztrâni, tak da szo krsztsanye vu nikom nêpopûsztili poganom. Naszlêdnye ti ovi podzâjavsi neszrečno meszto eto, z-groznim krvi preleányem nedú'zni mesztancarov nyegovi szo práli rokê szvoje.

Ali hitro je je doisao bics pravicsne kastige bo'ze. Ár gda bi eden nôvi sereg szelcsukov, pod Kerboga vojom, nedovêdno nad nyê vdarino je notrizapaszao; tak veliki glád sze je pobûdo med nyimi, da szo v-szlêdnyoj 'zitka pogûbéli plavali. 'Ze vszi szo z-gotovim dûhom csakali sztrasno szmrt glâda, gda bi Barthelemy Peter, francuzki pop pripovedávati zácsao, kâ

je vu sne od szv. Andrása tô zapoved vzéo, naj kopa pred velkim oltárom cêrkvi, gde naidti má szvéto dárdo, z-sterov zagvûsno obládajo križnici. Kopao je tak, dokecs je naidena ta szv. dárda, z-sterov gda bi z-nevkleknyenov szrdcsnosztjov nad pogane vdarili, sztrasno szo je pobili.

Naszlêdnye szo v-1099. leti do Jeru'zálema prisli. Eti ji je 'ze szamo sêsztdêszêjtêzêr bilô; ti drûgi szo vszi szpovesznoli. I dônok szo po krátkom hípi podzâjali mocsno meszto eto. I tú szo teliko nedú'zne krvi prelêjali, da szo je — naime v-Omara mecseti — cêli potoci nasztanoli, za stero szo zahválni szvétek obszlû'závali. Potom szo plemenitoga voja szvojega Bouillon Gottfrieda za krâla koronûvati steli; ali on sze je zadovolo z-prídavkom branitela Jeru'zálema i szv. groba. V-1100. leti pa, pø szmrti nyegovoj, je brat nyegov, Balduin pôsztao krâl jeru'zálemszki.

Na pêtêszêto leto po prvoj križnoj bojni, tô je, v-1147. leti je Hohenstaufszki III. Konrád nemszki caszar i VII. Lajos francuzszki krâl pá ro'zjê zdigno prôti Nureddini, ki je v-Syrii Edessa váras podzâjao. Ali po nezbívani, glâdi i pomori szta i etíva szkoro cêli sereg zgûbila, tak da szta sze po dvê lét zobsztonszkom trplênýi li z-ednim nevolnim osztankom nazâvrnôti mogla vu domovino szvojo. Etak eden váras za drûgim zgûbivsi krsztsanye, naszlêdnye szo v-1187. leti i Jeru'zálem v-rôke mogli pûsztiti Szaladini, egiptomszki szultáni, na steroga nazâvzêtje geto bi, na sztô lét po prvoj bojni križnoj, te sztári Hohenstaufszki I. Fridrik caszar pá ro'zjê zdigno, prvle kak bi tá prisao, je vu mále Á'zie Salef zvánom potoki dreszêlno szmrt náidti mogao. V-1190. leti znôvics Filip Ágostin francuzszki i I. Richard angolszki krâl, v-Palesztino plavata z-zmôznimi seregmi szvojimi; ali csi sze je taki te szlêdnyi do casza szrečno bojúvao, dônok szta na konci obâ brezi csákanoga haszka szv. zemlo povr'zti mogla. Rávno tak je hodo i II. András, vogrszki krâl, okôli 1217. leta, ki gda bi v-tûhíni za negvûsnim dobícskom zaman szégao, malo kâ je domá i toga gotovoga nêzgûbo.*)

*) Dokecs je András v-tûhíni za márnov tenyov lovio i krv vojnikov szvoji zaman prelejvao; teccasz je domá szin i namesztaik nyegov takse zburkanye nadigno, da bi ocsi zagvûsno préveo korouno, da sze ete po grúntanyi oni zêli pravíc nemestva, stere szo v-1848. leti 15.-a dnêva málotrávna szdadnole, nebi razmo nazâjzlati vu zgûbлено obranbo národa. On je z-pravicami etimi vretino odkrio vnougomi trplejnyi domovine ete! (Nadaljávanye pride.)